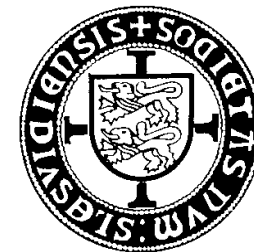


Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 11. december 2007

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	56	22	22	43	105	64	60	85	0	106	140
2	64	23	10	44	75	65	70	86	10	107	0
3	34	24	10	45	46	66	75	87	20	108	44
4	34	25	10	46	340	67	70	88	40	109	56
5	29	26	10	47	42	68	62	89	160	110	42
6	30	27	10	48	200	69	60	90	105	111	0
7	30	28	10	49	23	70	62	91	210	112	0
8	10	29	22	50	18	71	62	92	25	113	0
9	10	30	22	51	5	72	62	93	40	114	10
10	10	31	24	52	46	73	80	94	85	115	0
11	10	32	30	53	44	74	0	95	0	116	5
12	20	33	0	54	42	75	50	96	0	117	65
13	50	34	10	55	40	76	20	97	0	118	65
14	0	35	0	56	40	77	90	98	0	119	65
15	0	36	0	57	5	78	20	99	55	120	300
16	30	37	40	58	0	79	28	100	100	121	400
17	0	38	5	59	230	80	30	101	380	122	44
18	0	39	50	60	60	81	0	102	61	123	5
19	135	40	160	61	58	82	5	103	62	124	28
20	10	41	34	62	42	83	0	104	10	125	28
21	10	42	15	63	60	84	5	105	44	©	

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion
tirsdag den 12. februar 2008 kl. 19.30
 i NygadeHuset i
 Aabenraa.

Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig



Nr. 6

12 februar 2008

Auktion nr. 383

47. årgang

Den sidste store romerske hedningekejser.

Aurelius Valerius Diocletian (284-305)

Af Henry Hofmand Nielsen.



Diocletian blev født omkring år 245 i Dalmatien, en provins i Jugoslavien med en ca. 500 km. lang kyststrækning langs Adriaterhavet.

Diocletian var af ringe herkomst, men det synes, som om han har været en naturbegavelse inden for de militære og organisatoriske områder.

Efter mordene i henholdsvis 284 og 285 på hans to forgængere Numerianus i den østlige del af Romerriget og Carinus i den vestlige del, blev han den 17. november 284 i Nikomedia i Bithynien – oldtidsrige i Lilleasien – med grænse mod Sortehavskysten, hvor de vigtigste byer var Nikomedia og Nikæa, - udråbt til ”Augustus”, altså til kejser. Ved Carinus’s død i 285 blev han herre over hele det romerske rige.

Genopbygningen af det Romerske Rige.

Diocletian stod nu over for den store opgave at skulle genopbygge Romerriget, som var ved at opløses. Opløsningen havde især taget til under de sidste fire ”Soldater-kejseres” niårige regime, Tacitus 275-276, Probus 276-282, Carus 282-283 og Numerianus Carinus 283-285. Der herskede stor uro og forvirring i det store rige og han indså, at det var alt for stort til at blive styret af een mand. Midt på sommeren 285 gjorde han derfor sin krigskammerat Maximianus til ”Cæsar” –

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion:

Palle Gulddahl
Slotsbakken 5
6300 Graasten
Palle@Gulddahl.dk

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.

Telefon:

74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Kommissioner:

Faste bud på medlems-
salgslisten og brevbud
skal være fremme dagen før
auktionen og modtages af

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
TLF. 74 44 95 63
jensmadsen@stofanet.dk

Oplag: ca. 165 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: **Langenberg**
Sønderborg

hjelpekejsere – og sendte ham til Gallien, og for sin fortjeneste for en hurtig og effektiv ordning af de indre forhold i denne del af riget, blev Maximianus kort tid efter udnævnt til ”Augustus”, altså til medkejsere.

Indførelse af tetrarkiet.

Diocletian indså dog efterhånden, at heller ikke to kejsere var nok til at imødegå de stadige trusler udefra og til at klare de vældige forvaltningsopgaver i det udstrakte rige. I 293 oprettede han da sit berømte ”tetrarki”, hvilket er et firemandsregime. Hver af de to kejsere fik en ”hjelpekejsere”. De to nye ”Cæsarer”, hjelpekejsere, havde tidligere været kejsernes garderpræfekter, og var således kendte og pålidelige folk. Galerius blev Diocletians ”Cæsar”. Han skulle herske i Gallien og havde Trier som residensby, der som sådan blev en af de vigtigste og smukkeste byer i den vestlige del af romerriget, hvilket den bærer præg af den dag i dag. Constantius blev Maximianus’s ”Cæsar” og skulle forvalte hele området syd for Donau fra Inn til Sortehavet. Han kom til at residere i Sirmium – Mitrovitza – ved den nedre del af Savafloden – Donaus vandrige biflod – i Serbien. Et minde om dette ”tetrarki” kan endnu ses på Markuspladsen i Venedig, hvor Tetrarkmonumentet viser de fire herskere i en samdrægtig gruppe af fire porfyristatuer.

Diocletian genskabte det enevældige monarki påvirket af de gamle orientalske forestillinger om majestætens – kejserens – guddommelige, ophøjede stilling. Administrationen af det enorme rige blev under Diocletian stærkt centraliseret, ligesom hæren blev reorganiseret. Rigets nord- og østgrænser blev sikret ved anlæg af de enorme grænsebefæstninger med endepunkter på strategisk vigtige strækninger langs Rhinen og Donau i øst.

Ændring af skattesystemet

Genopbygningen af rigets forsvar, udvidelsen af hæren, samt opbygningen af det enorme embedsmandsapparat, som grundlag for centraliseringen af administrationen, krævede alt sammen udgifter, der nødvendiggjorde en skattereform. Denne reform opbyggedes over begreberne ”ingum” og ”caput”. Ingum var et markmål på ca. en kvart hektar og caput er det latinske ord for hoved, hvilket betød, at skattegrundlaget dels var de dyrkede arealer, i virkeligheden ejendomsbeskatning og dels var personlige skatter, altså skat pr. hoved. Kvindelig arbejdskraft gjaldt dog kun for et halvt caput, et halvt hoved, men til gengæld blev antallet af dyr, altså dyrehoveder, taget med i skatteberegningen!

Henry Hofmand Nielsens artikel fortsættes i næste nr.

Illustrationen side 1.

Som et led i kejser Diocletians møntreform var blandt andet indførelsen af en ny nominal med betegnelsen Follis, en relativ stor kobbermønt med en vægt på ca. 10 gram.

Den her viste Follis er på forsiden, aversen, prydet med et portræt af kejseren, og bagsiden, reversen viser Moneta, som er tilnavnet på den romerske gudinde Juno. I det gamle Rom stod Moneta som begrebet for den advarende, hvilket stammer tilbage fra år 387 f. Kr., da gallerne havde erobret Rom. Da fjenden ved nattetide ville indtage Roms fæstning, Capitol, blev fæstningens garnison vækket af Junos hellige gæs, der skræppede op ved lyden af de fremstormende gallere, som naturligvis blev slået tilbage af den nu vågne garnison.

Da den romerske stats mønt senere blev oprettet inden for Junotemplets mure, gav det anledning til at kalde selve mønten med Junos/Monetas navn. Ordet er stadig bevaret, eksempelvis: Münze, money, monnaie og på dansk mønt eller mere spøgefuldt moneter.

På denne mønts bagside er Moneta personificeret ved en kvinde, der i højre hånd holder en vægt og i venstre et overflødhedshorn. Mønten er præget i tidsrummet 286-305.

Kilder:

Nordisk Konversations Leksikon.

Poul Erik Balle Varmose: Portrætter på Romerske mønter.

Ivar Lissner: Romernes Kejsere.

Hartvig Frisch: Europas Kultur Historie. Bind 2.